

Õiguskantsler

Priit Pikamäe
Riigikohtu esimees
Riigikohus
kantselei@riigikohus.ee

Teie nr

Meie 06.10.2014 nr 6-8/140741/1404116

Täiendavad selgitused
Põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse asi nr 3-4-1-30-14

Lugupeetud Riigikohtu esimees

Ajendatuna Riigikogu sotsiaalkomisjonile esitatud küsimustest ja neile antud vastustest, soovin täiendavalt selgitada, milles seisneb minu hinnangul käesolevas kohtuasjas peamine õiguslik küsimus. Sotsiaalkomisjoni vastuses kirjeldatakse samme, mis on astunud sobiva turegulatsiooni väljatöötamiseks. Mul ei ole põhjust kahelda, et need sammud on ühel või teisel viisil kasulikud, samuti ei leia ma, et Riigikohtu antud kuuekuulise tähtaja jooksul pole Riigikogu teinud midagi asjakohase lahenduse leidmiseks. Pigem lähtusin ma oma taotluses seisukohast, et Riigikogu ei saa Riigikohtu otsuse jõustumist omavoliliselt edasi lükata, ükskõik millise põhjendusega see ka ei sünniks. Selgitasin taotluses, miks on uued piirangud minu arvates väga sarnased neile, mis kaotati Riigikohtu otsusega. Seega ei saa piirangute taaskehtestamist kirjeldada teisiti kui Riigikohtu otsuse jõustumise edasilükkamist.

Võib tekkida küsimus, kas Riigikogu ei saa seda siiski teatud juhtudel teha, st kas õiguskorras sisaldub volitus jätta Riigikohtu otsus sisuliselt täitmata. Rõhutan veel kord, et ükski kehtiv õigusnorm ei anna Riigikogule niisugust volitust. Minu hinnangul peab samuti arvestama, et Riigikohtu otsuse õigusjõud ei ole niisugust laadi väärtus, mida selle otsuse adressaat saaks teiste, tema arvates sama kaalukate väärtuste kaitseks riivata. Kohtumenetluse üks olulisemaid eesmärke on õigusrahu tagamine. Seetõttu peab kohtuotsus andma vaieldamatu käitumisjuhise, mis ei ole üks kaalutus teiste hulgas, vaid tingimusteta ettekirjutus. Vastasel juhul kujuneb vaidlus kohtuotsuse täitmise üle väga sarnaseks kohtumenetluses juba peetud vaidlusele, see ei ole aga kuidagi kooskõlas vajadusega tagada õigusrahu ja selgus õiguse sisu osas. Lisaks kahaneks sel juhul märgatavalt Riigikohtu otsuse distsiplineeriv mõju ning laiemalt kogu põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse tõhusus.

Menetlusosalised on tõstatanud küsimuse, kas põhiseadusega on kooskõlas põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse (PSJKS) § 58 lg 3. Pean vajalikuks rõhutada, et see küsimus ei oma tähtsust Riigikohtu üldkogu 09.12.2013 otsuse nr 3-4-1-2-13 õigusmõju hindamisel, kuna selles vaidluses ei väitnud ükski menetlusosaline, et PSJKS § 58 lg 3 oleks vastuolus põhiseadusega. Samuti ei algatanud põhiseaduslikkuse järelevalve menetlust Riigikohus, ehkki rakendas seda sätet ja lükkas otsuse jõustumise kuue kuu võrra edasi. Ma ei soovi praegusel

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

juhul võtta seisukohta, kas PSJKS § 58 lg 3 on kooskõlas põhiseadusega. Selleks pole vajadust. Küll aga soovin märkida, et säte poleks olnud apteekide asutamispiiranguid puudutanud vaidluses asjassepuutuv, sest Riigikohtul polnud minu arvates mingit vajadust lükata oma otsuse jõustumine edasi pikemaks ajaks kui kuus kuud. Mainisin oma taotluses, et Riigikogu oli juba varasemalt tellinud mitmeid uuringuid ning kaalunud erinevaid võimalusi apteegituru reguleerimiseks. Seega oli kuus kuud täiesti piisav aeg läbikaalutud meetmete loomiseks. Samuti rõhutan, et PSJKS § 58 lg 3 põhiseaduspärasuse hindamisel tuleb arvestada Riigikohtu otsuse edasilükkamisel tekkiva ajavahemiku erandlikkust. Selle ajavahemiku jooksul peab Riigikogu otsima õiguslikku lahendust kiirendatud korras ja prioriteetselt. Seetõttu saab kuue kuu jooksul välja töötada ka mahukat eeltööd nõudva normistiku.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel